

Barnafödandet bland utrikes födda

Utrikes födda kvinnor som bor i Sverige får i genomsnitt fler barn än kvinnor födda i Sverige. Skillnaderna är dock stora mellan kvinnor från olika länder. Kvinnor födda i Norden, EU och i länder med hög utvecklingsnivå har i stort sett samma barnafödandemönster som kvinnor födda i Sverige. Störst är skillnaderna mellan kvinnor födda i Sverige och kvinnor födda i ett utomeuropeiskt land med låg utvecklingsnivå. Barnafödandet bland utrikes födda närmar sig dock sverigeföddas nivå.

En femtedel av alla barn som föds i Sverige har en utrikes född mamma. Denna andel har ökat sedan slutet av 1980-talet i takt med att andelen utrikes födda kvinnor i barnafödande åldrar har ökat. Det innebär att de utlandsfödda kvinnornas barnafödande får en allt större inverkan på barnafödandet i riket som helhet. En

kartläggning av utlandsfödda kvinnors barnafödande ger därför bättre kunskap om hur barnafödandet i Sverige kan komma att utvecklas i framtiden.

OM MAN SER TILL hela gruppen utrikes födda får de i genomsnitt fler barn än de som är födda i Sverige. Det summerade fruktsamhets-

talet för utrikes födda uppgick år 2007 till 2,21 barn per kvinna medan sverigefödda uppnådde ett fruktsamhetstal på 1,82 barn per kvinna. Sammantaget för samtliga kvinnor var det summerade fruktsamhetstalet 1,88 barn per kvinna.

De utrikes födda kvinnorna är en heterogen grupp med olika barnafödandemönster. Invandringen till Sverige sker från nästan 200 länder vilket gör det svårt att göra en analys av kvinnornas barnafödande för enskilda länder. De utrikes födda kvinnorna har därför delats in i sex olika grupper beroende på födelseland: Norden utom Sverige, EU utom Norden, Europa utom EU och Norden samt länder utanför Europa med hög, medel respektive låg utvecklingsnivå utifrån FN:s Human Development Index (HDI). Det är samma ländergruppsindelning som används i SCB:s befolkningsprognos.

TRE AV LÄNDERGRUPPERNA har ett mönster i barnafödande som är mycket likt de sverigeföddas. Det är kvinnor födda i Norden, EU samt länder utanför Europa med hög utvecklingsnivå. I den senare gruppen ingår länder som exempelvis Chile, Sydkorea och USA.

Kvinnor födda i europeiska länder utanför EU och Norden har högre fruktsamhetstal än kvinnor födda i Sverige. Denna grupp domineras av Turkiet och av länder i forna Jugoslavien. Ännu högre är fruktsamhetstalen för kvinnor som är födda utanför Europa i medelutvecklade länder. Till denna grupp hör länder som exempelvis Irak, Iran och Thailand. Allra högst är fruktsamhetstalen för kvinnor födda i lågt utvecklade länder. I denna grupp

Det summerade fruktsamhetstalet är ett mått på det antal barn en kvinna i genomsnitt skulle få under sin livstid om benägenheten i olika åldrar att få barn förblev densamma som under det år för vilket man gör beräkningen.

ingår bland annat kvinnor från Somalia och Etiopien.

DET SUMMERADE FRUKTSAMHETSTALET beskriver barnafödandet som helhet. Måttet säger ingenting om hur många kvinnor som föder ett barn eller hur många som får fler barn. Det säger heller ingenting om hur stor andel av kvinnorna som är barnlösa.

Men med hjälp av registerdata om barnafödande kan man studera benägenheten att få första, andra, tredje och fjärde barnet, det vill säga fruktsamhetsmönstret. Detta har gjorts för de olika ländergrupperna av utrikes födda kvinnor och jämförts med sverigefödda kvinnor. Utvecklingen har studerats för fyra olika födelsekohorter: födda 1960–64, 1965–69, 1970–74 och 1975–79.

Liksom när det gäller fruktsamhetstalet visar resultaten från dessa analyser att kvinnor födda i Norden, EU och länder med hög utvecklingsnivå har i stort sett samma fruktsamhetsmönster som kvinnor födda i Sverige. Skillnaderna mellan grupperna är små.

För kvinnor födda i Europa utanför EU och Norden visar resultaten att senare födda kohorter har närmast sig sverigeföddas barnafödandemönster. För den yngsta kohorten återstår endast små skillnader i benägenheten att få barn jämfört med sverigefödda.

Kvinnor som nyligen invandrat till Sverige har större benägenhet att få barn.

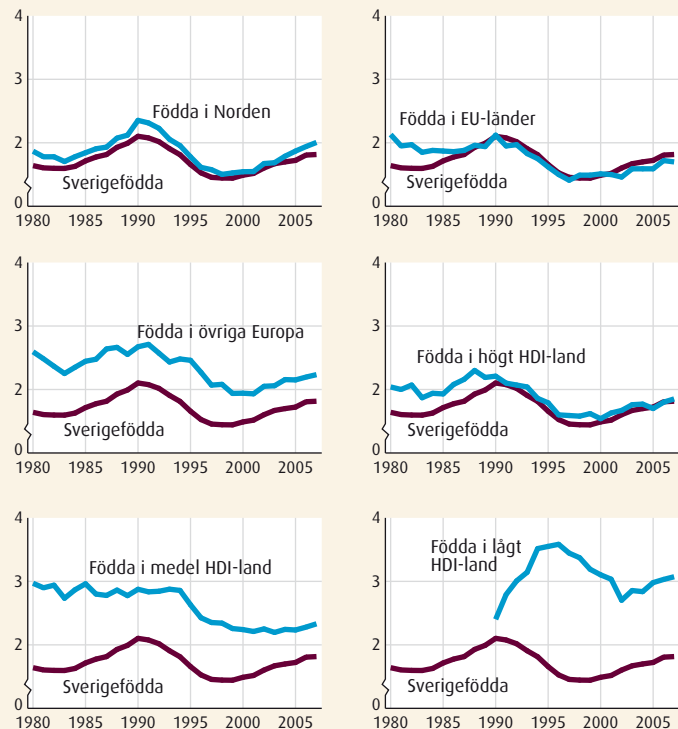

närmar sig sverigeföddas nivå

Skillnaderna i barnafödandet minskar mellan inrikes och utrikes födda

Det summerade fruktsamhetstalet för kvinnor födda i Sverige och olika grupper av utrikes födda kvinnor 1980–2007

Antal barn per kvinna

Barnafödandet bland kvinnor födda i övriga Europa närmar sig sverigeföddas nivå. En stor del av skillnaden mellan kvinnor födda i Sverige och kvinnor födda i utomeuropeiska länder med låg eller medelhög utvecklingsnivå beror på att den senare gruppen har större benägenhet att få tre eller fler barn.

ÄVEN BLAND KVINNOR födda i medelutvecklade länder tycks fruktsamhetsmönstret närma sig de sverigeföddas nivå. Trots detta är skillnaderna fortfarande relativt stora, också för senare födda kohorter. Kvinnor födda i medelutvecklade länder har exempelvis en större benägenhet än kvinnor födda i Sverige att skaffa fler än två barn.

Ännu större skillnader i barnafödande jämfört med sverigefödda kvinnor kan man finna bland kvinnor födda utanför Europa i länder med låg utvecklingsnivå. När det gäller tredje och fjärde barnet är skillnaderna särskilt

stora. Benägenheten att få ett tredje barn är omkring tre gånger så stor för kvinnor födda i ett land med låg utvecklingsnivå än för kvinnor födda i Sverige. Denna grupp visar heller inga direkta tendenser till att närma sig det barnafödandemönster som finns bland sverigefödda kvinnor. Detta kan delvis bero på att gruppen har ändrat sammansättning. Senare födda kohorter domineras allt mer av kvinnor födda i Somalia, som ofta får många barn.

EN DEL AV SKILLNADERNA mellan sverigefödda och utrikes födda kan förklaras med att nyinvandrade

Human Development Index är ett index som mäter välfärdsnivån i olika länder och som grundar sig på sammansatt statistik över befolkningens förväntade livslängd, bruttonationalprodukt (BNP) per invånare och utbildningsnivå. Länderna delas in i tre grupper: högt utvecklade länder (høgt HDI), medelutvecklade länder (medel HDI) och lågt utvecklade länder (låg HDI). Indexet beräknas och uppdateras årligen av FN. I denna studie har 2006 års indelning använts.

kvinnor har större benägenhet att få barn. Orsaken till detta kan vara att kvinnorna väntar med att skaffa barn till efter invandringen. Många kommer också till Sverige för att bilda familj och påbörjar därför sitt barnafödande kort tid efter invandringen.

Den här ”migrationseffekten” är betydligt större för kvinnor som invandrar från Europa utanför EU och Norden samt från låg- och medelutvecklade länder. Detta kan bero på att det är andra kategorier av invandrare som kommer från dessa länder. De är i större utsträckning asylsökande och anhöriginvandrare.

MEN ÄVEN KVINNOR som har varit i Sverige en längre tid har större benägenhet att få barn än kvinnor födda i Sverige. De får i större utsträckning tre eller fler barn. Detta gäller även kvinnor som kom till Sverige under barndomen. En förklaring till detta kan vara att de startar sitt barnafödande tidigare än kvinnor födda i Sverige, vilket kan leda till att fler hinner få ett tredje och fjärde barn. Kvinnor som kom till Sverige i barndomen har i genomsnitt lägre medelålder vid första barnets födelse än kvinnor födda i Sverige. En annan orsak kan vara kulturella skillnader för vissa grupper av utrikes födda kvinnor.

Trots en del skillnader visar den totala bilden att fruktsamhetsmönstret utvecklats mot en

tilltagande homogenitet. En orsak till detta kan vara det svenska socialförsäkringssystemet. I Sverige är föräldraförsäkringen starkt kopplad till inkomst och förvärvsarbete. Invandrare med uppehållstillstånd är garanterade samma rättigheter. Detta kan verka för ett homogent barnafödandemönster. Studier visar också att socioekonomiska faktorer påverkar sverigefödda och utrikes födda kvinnor på ett likartat sätt.

En annan förklaring till att fruktsamhetsmönstret hos utrikes födda allt mer liknar sverigeföddas kan vara fruktsamhetsutvecklingen i världen som helhet med ett minskande barnafödande i många länder.

Om undersökningen

Den information som använts för beräkningarna har hämtats från flergenerationsregistret och historiska befolkningsregistret. Analysen baseras på demografiska händelser (barnafödande, invandring och utvandring) för kvinnor födda 1960–1979. Kvinnornas barnafödande studeras för perioden 1976–2007. Den statistiska metod som använts för att studera benägenheten att föda första, andra, tredje respektive fjärde barnet för olika grupper utrikes födda jämfört med inrikes födda är så kallade livsförloppsanalyser. Ett syfte med studien är att den ska vara till hjälp vid antaganden om den framtida fruktsamheten för utrikes födda.

Lästips

Barnafödande bland inrikes och utrikes födda. Demografiska rapporter 2008:2, SCB.

Författare

Lotta Persson arbetar med barn- och familjestatistik på SCB
tfn: 08-506 942 11
e-post: lotta.persson@scb.se